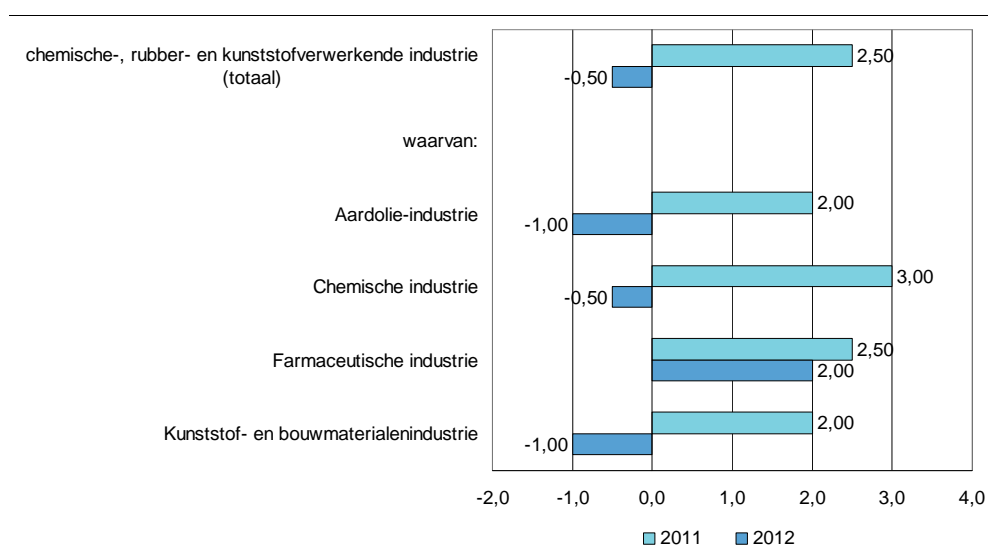

Afzetsdaling aardolie- en chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

Algemeen

De aardolie- en chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie heeft zich al in 2010 herpakt na de krimp in het voorgaande jaar als gevolg van de recessie. Dat herstel heeft zich in 2011 doorgezet. Door de economische recessie zal de afzet in 2012 lager uitkomen. De sector laat hiermee het terugkerende patroon zien van snel herstel in een vroege fase van de conjunctuurcyclus, maar ook een snelle groeivertraging bij conjuncturele verzwakkingen. Dit komt omdat het grondstoffen en halffabricaten zijn voor een waaier aan producten die aan andere bedrijfstakken geleverd worden, van kunststoffen, zeep en verf via onderdelen voor auto's en vliegtuigen tot geneesmiddelen. Doordat de internationale handel tot stilstand komt en de sector belangrijk internationaal georiënteerd is, zal de vraag in 2012 licht afnemen.

Figuur 1 Ontwikkeling afzet in de sector aardolie- en chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie, 2011 en 2012

Bron: Prognose kerngegevens MKB, december 2011.

Belangrijkste ontwikkelingen in de aardolie- en chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

In 2010 heeft de sector zich krachtig hersteld van de internationale recessie. De afzet neemt dan toe met 7,5%: het hoogste groeicijfer van het afgelopen decennium. De vraag komt vooral uit het buitenland en voor de rubber- en kunststofverwerkende industrie uit minder conjunctuurgevoelige afzetmarkten zoals voedings- en geneesmiddelen. De ontwikkeling van de vraag in de bouw blijft nog achter. In 2011 is de groei, als gevolg van de afzwakkende wereldeconomie en de financiële crisis, flink teruggevallen. In 2012 zal de afzet, met name in de eerste helft van het jaar, licht afnemen.

Onderscheiden naar segmenten

De vooruitzichten voor de afzet van de chemische industrie in 2011 en 2012 zijn iets gunstiger dan die voor de aardolie-industrie en kunststof- en bouwmaterialenindustrie, maar het verschil is niet groot: zie figuur 1. Dit houdt verband met een grotere afhankelijkheid van bulkproducten bij de aardolie-industrie. Stokkende aanvoer uit belangrijke olieproducerende gebieden of de dreiging daarvan kunnen echter voor een snelle omslag zorgen. Dat beïnvloedt ook de prijs van chemische halffabricaten zoals kunststoffen, waarvoor olie de grondstof is. Een branche als de kunststofverwerkende industrie, ook deel van de sector, ziet in dat geval zijn inkooprijzen stijgen. De farmaceutische industrie blijft zich positief ontwikkelen.

Werkgelegenheidsontwikkeling

De werkgelegenheid in de aardolie- en chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie neemt al langere tijd structureel af: het is een overwegend zeer kapitaalintensieve procesindustrie, waar dezelfde hoeveelheid product met steeds minder mensen vervaardigd kan worden, als gevolg van continue verbetering van de procestechnologie. Kortom, de arbeidsproductiviteit neemt nog voortdurend toe. In de voornamelijk uit MKB bestaande rubber- en kunststofverwerkende maakindustrie is dat veel minder het geval.

De gevolgen zijn zichtbaar: er heeft niet alleen uitstoot van arbeid plaats in het jaar van de recessie, maar ook in de daarop volgende jaren van herstel. Hierbij moet wèl worden aangetekend dat de ontwikkeling van de kunststofverwerkende en bouwmaterialenindustrie niet afzonderlijk zichtbaar gemaakt wordt. Het is echter waarschijnlijk dat daar mede werkgelegenheid is verdwenen als gevolg van afzetproblemen in de bouw (voor de branche een belangrijke afzetmarkt), en door outsourcing en offshoring van productie naar Oost-Europa en Azië.

Winstontwikkeling

De winst in de sector is in 2011 als gevolg van stijging van de afzet en van de arbeidsproductiviteit toegenomen. Voor 2012 zal de winst als gevolg van een dalende afzet naar verwachting afnemen.

MKB

Het MKB in de sector is voornamelijk te vinden in de fijnchemie en in de rubber- en kunststofverwerkende industrie. Van alle bedrijven in de totale sector is het grootste deel MKB: 90%. Zij hebben een aandeel in de binnenlandse afzet van 13% en in de buitenlandse van 10%. De arbeidsintensiviteit van het MKB blijkt een veel hoger aandeel in de werkgelegenheid: 31%.

Uit tabel 1 valt af te lezen dat de verwachte afzetontwikkeling van het MKB in 2011 iets is achtergebleven bij die van het grootbedrijf in de sector, waar de afzetontwikkeling van het MKB in 2010 nog 0,75%-punt achterbleef. In 2012 zal de ontwikkeling van het MKB iets gunstiger uitvallen dan die van het grootbedrijf. Het grootbedrijf, meer internationaal georiënteerd, zal sterker geconfronteerd worden door het terugvallen van de wereldhandel.

Tabel 1 Kerngegevens van de chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie, niveau 2010, mutaties ten opzichte van voorgaand jaar

	<i>niveau 2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
	mld. euro	volumemutatie (%)	
buitenlandse afzet	69,6	3,75	-1,00
binnenlandse afzet	39,6	0,25	0,75
totale afzet	109,2	2,50	-0,50
<i>w.v. MKB</i>	<i>15,3</i>	<i>2,00</i>	<i>0,00</i>
	mld. euro	waardemutatie (%)	
winst	2,5	16,00	-11,50
	aantal (x 1.000)	mutatie (%)	
aantal werkenden	100,2	-1,75	-2,25
w.v. werknemers	99,7	-1,75	-2,25
zelfstandigen	0,5	-1,00	-1,25
arbeidsvolume	93,7	-1,75	-2,25
aantal ondernemingen	2,3	-1,00	-1,25

Bron: Prognose kerngegevens MKB, december 2011.